

ΗΜΕΡΙΔΑ

Αθήνα 4 Ιουνίου 2018

Της « Ένωσης για την Προώθηση των Κοινωνικών Δικαιωμάτων»

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ Ν.4387/2016 -δύο χρόνια μετά, 2016 - 2018- ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

«Οργανωτική διάρθρωση και λειτουργία του ΕΦΚΑ»

Εισηγητής: Αντώνης Νικολόπουλος, Αντιπρόεδρος Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Συλλόγων Εργαζομένων ΙΚΑ (Π.Ο.Σ.Ε.), μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Μισθωτών Δημοσίου Τομέα του Ε.Φ.Κ.Α.

Αφού πρώτα ευχαριστήσω για την τιμητική πρόσκληση, θα ήθελα να επισημάνω την σπουδαιότητα και τη σημασία που έχει στις μέρες μας, η διεξαγωγή μίας επιστημονικής Ημερίδας όπως η συγκεκριμένη, που καταπιάνεται με το φλέγον ζήτημα του Ασφαλιστικού μας συστήματος, όπως αυτό έχει πλέον διαμορφωθεί με το νομοθετικό πλαίσιο του ν. 4387/2016 ή όπως αλλιώς έχουμε συνηθίσει να τον αναφέρουμε ως νόμο Κατρούγκαλου.

1. Ίδρυση Ε.Φ.Κ.Α.

Καθώς τυγχάνει να εκπροσωπώ στη γόνιμη και δημιουργική μας συζήτηση, εκ της θεσμικής μου ιδιότητας, τη πλευρά των εργαζομένων στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.), αξίζει πιστεύω ν' ακουστεί και η από «μέσα» άποψη αυτών που βιώνουν στο πετσί τους, τα όποια διαθρωτικά και λειτουργικά προβλήματα έχουν δημιουργηθεί, από την ημερομηνία συστάσεως του «Ενιαίου Φορέα».

Ως γνωστόν, οι Κοινωνικοί εταίροι συνολικά (άρα και το Συνδικαλιστικό Κίνημα των εργαζομένων), αντιτάχθηκαν στην ασφαλιστική μεταρρύθμιση του ν. 4387 και στη δημιουργία του ΕΦΚΑ, προβάλλοντας την κυρίαρχη άποψη της δημιουργίας τριών Ταμείων Κύριας Ασφάλισης (1. Μισθωτών 2. Αυτοαπασχολούμενων, Ελευθέρων Επαγγελματιών, Επιστημόνων και 3. Αγροτών). Η θέση αυτή των Κοινωνικών εταίρων, στηριζόταν στο σκεπτικό, ότι με αυτό τον τρόπο, αφενός διασφαλίζεται η σταθερότητα και η βιωσιμότητα του Ασφαλιστικού μας συστήματος, ταυτόχρονα δε, θα γινόταν με πολύ πιο ομαλό τρόπο, η μετάβαση στο μοντέλο των τριών ταμείων, χωρίς να ελλοχεύει ο κίνδυνος να βρεθούμε επί μακρό χρονικό διάστημα (όπως συμβαίνει σήμερα), σε μία κατάσταση ανάλογη αυτής του «πύργου της Βαβέλ». Επιπρόσθετα, όπως λέχθηκε κι από μεριάς των δύο μεγαλύτερων τριτοβαθμίων

συνδικαλιστικών οργανώσεων (ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ), ο ξεκάθαρος διαχωρισμός των Ταμείων Κύριας Ασφάλισης και ιδιαίτερα της μισθωτής εργασίας έναντι των άλλων δύο, δεν θα άφηνε καμία υπόνοια ή αίσθημα καχυποψίας, ότι η δημιουργία του ΕΦΚΑ στηρίχτηκε στη λογική του να διασωθούν τα εργοδοτικά Ταμεία, που ελέω οικονομικής κρίσης, αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα ρευστότητας. Όπως και νά' χει πάντως, η πολιτική ηγεσία δεν άκουσε τους Κοινωνικούς Εταίρους και για λόγους καθαρά δημοσιονομικούς, που σχετίζονται με τη μείωση της ασφαλιστικής δαπάνης τουλάχιστον κατά 2% επί του ΑΕΠ, αποφάσισε να προχωρήσει στη δημιουργία του ΕΦΚΑ.

2. Οργανωτικά Προβλήματα

Θα πρέπει πριν αναφερθούμε στα οργανωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο ΕΦΚΑ, να ανοίξουμε μία παρένθεση και να επισημάνουμε ότι ενώ το αρχικό προσχέδιο του ν. 4387, το οποίο είχε παρουσιαστεί και στην Ομοσπονδία μας από τον τότε Υπουργό Εργασίας κ. Κατρούγκαλο, μιλούσε καθαρά ότι το ΙΚΑ ΕΤΑΜ θα είναι το Ταμείο Κύριας Ασφάλισης, πάνω στις δομές του οποίου θα «πέσει» και θα στηριχτεί η δημιουργία του «Ενιαίου Φορέα» και άρα ουσιαστικά θα είναι ο φορέας υποδοχής των υπολοίπων ταμείων... τελικά, για άγνωστο προς σε μας λόγο, επικράτησε η λογική της κατάργησης όλων των Ταμείων (άρα και του ΙΚΑ) και η εξ υπαρχής δημιουργία του ΕΦΚΑ, κάτι που όπως έχει αποδειχθεί εκ του αποτελέσματος, συνέβαλε δυσμενώς, με πληθώρα λειτουργικών προβλημάτων, με αποκορύφωμα αυτό που ζούμε από 1/1/2018, με την πλήρη έλλειψη καθαριότητας στη πλειονότητα των μονάδων του ΕΦΚΑ, εξαναγκάζοντας έτσι τους συναδέλφους μου να εκτελούν και χρέη καθαριστριών, υπό τον κίνδυνο να έχουμε σοβαρά προβλήματα δημόσιας υγιεινής στους χώρους δουλειάς μας ! Κλείνει η παρένθεση...

Τώρα, εάν κάναμε μία παρουσίαση των κυριότερων οργανωτικών προβλημάτων και καταστάσεων που αντιμετωπίζουμε σήμερα στον ΕΦΚΑ, θα αναφέραμε όσο πιο επιγραμματικά γίνεται τα ακόλουθα:

α) Στο Δ.Σ. του ΕΦΚΑ, δεν υπάρχει η αποκαλούμενη «κοινωνική πλειοψηφία», όπως υπήρχε για παράδειγμα στο Δ.Σ. του ΙΚΑ ΕΤΑΜ, όπου τα μέλη που προέρχονταν από τους Κοινωνικούς εταίρους (εργαζομένους κι εργοδότες), είχαν την πλειοψηφία σε σχέση με τα διοριζόμενα μέλη από μεριάς κυβέρνησης. Αυτό, όπως αντιλαμβάνεστε, νοθεύει την αυτοτέλεια και την αυτονομία του «Ενιαίου Φορέα», καθιστώντας τον ουσιαστικά κυβερνητικό παράρτημα του Υπουργείου Εργασίας, ενώ οι Κοινωνικοί εταίροι, έχουν έναν εντελώς «δορυφορικό» ρόλο, άνευ ουσιαστικής παρεμβάσεως. Να επισημάνουμε στο σημείο αυτό, ότι μεγάλες κοινωνικές ομάδες ασφαλισμένων, όπως είναι για παράδειγμα οι δημόσιοι υπάλληλοι (που υπάγονται πλέον στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ), δεν έχουν εκπροσώπηση στο Δ.Σ. του, ενώ οι λεγόμενες «Συμβουλευτικές Επιτροπές» που υποτίθεται ότι συστάθηκαν για να υποβοηθούν το έργο του Δ.Σ., είτε υπολειτουργούν, είτε απλά δεν λειτουργούν. Για παράδειγμα, η «**Συμβουλευτική Επιτροπή Μισθωτών Δημοσίου Τομέα**», στην οποία τυγχάνει να είμαι μέλος εκπροσωπώντας την ΑΔΕΔΥ, από 1/1/2017 μέχρι και σήμερα, έχει συνεδριάσει μόλις 3 φορές. Οπότε, μιλάμε για υπολειτουργία των

θεσμικών οργάνων του «Ενιαίου Φορέα» και για έλλειμμα γνήσιας αντιπροσωπευτικότητας σ' αυτά, από μεριάς Κοινωνικών εταίρων.

β) Ακόμα και σήμερα, **δεν έχουμε οργανόγραμμα** που θα ενοποιούσε πραγματικά τις υπηρεσίες των ενσωματωμένων στον ΕΦΚΑ Ταμείων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να λειτουργούν οι παλιές δομές των καταργημένων ταμείων όπως ακριβώς λειτουργούσαν και πριν την ίδρυση του ΕΦΚΑ. Για να γίνω πιο παραστατικός, ο ΕΦΚΑ, ως φορέας, υπάρχει μόνο στη Διοίκησή του στην Αγίου Κωνσταντίνου, αφού σε όλες τις άλλες μονάδες του, εξακολουθούμε να λειτουργούμε με τις παλιές δομές των καταργούμενων ταμείων. Που σημαίνει ότι ο ασφαλισμένος του πρώην ΙΚΑ συνεχίζει να πηγαίνει να εξυπηρετηθεί στα υποκαταστήματα του πρώην ΙΚΑ, ο ασφαλισμένος του πρώην ΟΑΕΕ ή του πρώην ΕΤΑΑ κάνει το ίδιο και πάει λέγοντας. Επιπρόσθετα, εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν έχουμε οργανόγραμμα, δεν έχουμε κατά προέκταση και οργανικές θέσεις εργασίας και άρα εξ αιτίας αυτού, δεν έχουμε «ατομικές διαπιστωτικές πράξεις» τοποθέτησης μας στον ΕΦΚΑ ως εργαζόμενοι. Αυτό έχει ως συνέπεια να μην μπορούμε για όλο αυτό το χρονικό διάστημα, να συμμετάσχουμε ως φορέας στην «κινητικότητα», ώστε να έρθουν πιθανώς, όσοι δημόσιοι υπάλληλοι θα το επιθυμούσαν .

γ) Δεν έχουμε ακόμα **«Ενιαίο Κανονισμό Ασφάλισης και Ενιαίο Κανονισμό Παροχών»** και είναι άγνωστο το πότε ακριβώς θα τους έχουμε ! Εφ' όσον θέλουμε να μιλάμε για «ενιαίους κανόνες» για το σύνολο των ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ, εξυπακούεται ότι χωρίς Ενιαίο Κανονισμό Ασφάλισης αλλά και Παροχών, δεν μπορούμε να έχουμε και «Ενιαίο Φορέα» και όσο θα συνεχίζεται να εφαρμόζονται οι Κανονισμοί των καταργούμενων ταμείων, τόσο θα εξακολουθεί να ισχύει η εικόνα Βαβέλ που παρουσιάζει σήμερα οργανωτικά ο ΕΦΚΑ.

δ) Το στελεχικό δυναμικό του ΕΦΚΑ, που αριθμεί σύμφωνα με στοιχεία Οκτωβρίου 2017, στους 8.230 υπαλλήλους, δυστυχώς, ηλικιακά είναι πολύ «επιβαρυσμένο», αφού κάτω από την ηλικία των 30 ετών έχουμε μόλις 6 υπαλλήλους, που αντιστοιχούν στο 0,07% του συνόλου, ενώ το 80% των υπαλλήλων, είναι στην ηλικιακή ομάδα των από 40 μέχρι 59 ετών, με τους πάνω από τα 60 έτη να είναι το 5%. Αυτά τα στοιχεία δείχνουν περίτρανα, ότι αναφερόμαστε σε ένα Φορέα, όπου την επόμενη δεκαετία, ενδεχομένως για λόγους συνταξιοδότησης, θα έχει απωλέσει πιθανώς και το μισό του συνολικού στελεχικού του δυναμικού !

ε) Η Ενοποίηση και η εναρμόνιση των πληροφοριακών συστημάτων των ταμείων που ενσωματώθηκαν στον ΕΦΚΑ, βρίσκεται ως διαδικασία ακόμα στα «σπάργανα», με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουμε προβλήματα στο **web Μητρώο Ασφαλισμένων** μας, αλλά και στην έκδοση των συνταξιοδοτικών αποφάσεων. Δυστυχώς, ενώ το ΙΚΑ είχε ένα πολύ αναπτυγμένο ΟΠΣ, το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει και τη βάση πάνω στην οποία θα μπορούσε να αναπτυχθεί το ΟΠΣ του ΕΦΚΑ, τελικά επικράτησαν άλλες λογικές, πολύ πιο χρονοβόρες κι ενδεχομένως κοστοβόρες.

στ) Μη ικανοποιητική συνεργασία, ανάμεσα στα ανώτατα και ανώτερα υπηρεσιακά στελέχη της Διοίκησης, που «κουβαλάνε» τις νοοτροπίες των Ταμείων από τα οποία προέρχονται. Δυστυχώς, αυτό είναι ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα, που επιτείνει τα οργανωτικά προβλήματα και τα φαινόμενα Βαβέλ. Ένα τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι, το θέμα της διαρκής επιμόρφωσης των υπαλλήλων του ΕΦΚΑ, που

ενώ στο ΙΚΑ ΕΤΑΜ, γινόταν με πιο απλοποιημένες διαδικασίες, σήμερα, εφαρμόζεται κατά κάποιο τρόπο το μοντέλο του πρώην ΟΑΕΕ, που είναι λιγότερο φιλικό προς τον υπάλληλο, πιο γραφειοκρατικό και «κεντρικά» ελεγχόμενο, δημιουργώντας σοβαρά προβλήματα, σε όσους υπαλλήλους θα ήθελαν να παρακολουθήσουν επιμορφωτικές δράσεις. Σημειωτέο και το αναφέρω ως αξιοπερίεργο, κατά τη μεταβατική φάση που διανύουμε στον ΕΦΚΑ, δεν υφίσταται Διεύθυνση Εκπαίδευσης, σε έναν οργανισμό 8.230 υπαλλήλων, με πληθώρα αναγκών για την επιμόρφωσή τους !!!

ζ) Η διαμόρφωση του μοντέλου Διοίκησης του ΕΦΚΑ, διαπνέεται από ένα «αθηνοκεντρικό» πνεύμα, με αποτέλεσμα να έχουμε περιπτώσεις, όπως αυτό που συμβαίνει με την έκδοση των συντάξεων, όπου έχουμε τη Γενική Δ/ση Συντάξεων του ΕΦΚΑ, να μετατρέπεται από ένα καθαρά επιτελικό όργανο, όπως ήταν στο ΙΚΑ ΕΤΑΜ, σε επιχειρησιακό. Αυτό σημαίνει, ότι έχει αναλάβει την έκδοση όλων των συνταξιοδοτικών αποφάσεων από όλη τη χώρα, έχοντας μόνο ένα «παράρτημά» της να λειτουργεί στη Θεσσαλονίκη κι αυτό, μετά από τις έντονες αντιδράσεις που υπήρξαν από μεριάς της Ομοσπονδίας μας, αφού υπήρχε ο σοβαρός κίνδυνος, μία πλειάδα καταρτισμένων υπαλλήλων που υπηρετούν στα τμήματα συντάξεων της Κεντρικής Μακεδονίας, να βρισκόντουσαν άνευ αντικειμένου ή να κινδύνευαν με ξεσπίτωμα στην Αθήνα, για να στελεχώσουν τα τμήματα της Γενικής Δ/σης Συντάξεων ! Έτσι, ουσιαστικά καταργείται η περιφερειακή οργάνωση όπως υπήρχε στο σύστημα απονομών συντάξεων του ΙΚΑ και περνάμε πλέον σ' ένα «κεντρικό» σύστημα που κατοικοεδρεύει στην Αθήνα (ανάλογο μ' αυτό του Ενιαίου Επικουρικού Ταμείου), με τον εκάστοτε Γενικό Διευθυντή του, να έχει διττό χαρακτήρα ως προς τις αρμοδιότητές του, τόσο ως επιχειρησιακός διευθυντής (αφού υπογράφει μόνο αυτός τις συνταξιοδοτικές αποφάσεις), όσο και ως επιτελικός Γενικός Διευθυντής (αφού εκ της θέσεως του είναι ο υπεύθυνος για τις στρατηγικές επιλογές του συγκεκριμένου τομέα). Αυτή η ερμαφρόδιτη κατάσταση, δεν υποβοηθά στην ομαλή λειτουργία του Ενιαίου Φορέα, τουναντίον, τον καθιστά υποχείριο προσωπικών επιδιώξεων κι επιλογών, αφού έχουμε την ταύτιση στο ίδιο πρόσωπο, του ελεγχόμενου και του ελεγκτή.

Κλείνοντας, παρότι θα μπορούσα να αναφερθώ σε πλήθος οργανωτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε αυτά τα δύο χρόνια λειτουργίας του ΕΦΚΑ (με την προσθήκη και της μεταβατικής περιόδου πριν την επίσημη έναρξη λειτουργίας του), θα πρέπει να τονισθεί, ότι το εγχείρημα του «Ενιαίου Φορέα» (ενόψει και των φημών περί της αντισυνταγματικότητας κάποιων διατάξεων του ν. 4387/2016 που πρόκειται το ΣτΕ να κρίνει), βρίσκεται ακόμα υπό διαμόρφωση και μάλιστα ίσως μέσα στο 2018, έχουμε τέτοιες ευρείες εξ ανάγκης αλλαγές, ώστε να μιλάμε για ένα νέο ασφαλιστικό νομοθετικό πλαίσιο και για ένα διαφορετικό ΕΦΚΑ. Κοινή διαπίστωση, πάντως, όλων μας θα πρέπει να είναι, ότι το «ασφαλιστικό» ζήτημα της χώρας μας, δεν μπορεί να λυθεί μόνο με δημοσιονομικές λογικές και μεθοδεύσεις, ούτε κι ερήμην των Κοινωνικών εταίρων, που κανονικά, θα έπρεπε να έχουν τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο, στη λήψη των αποφάσεων, σε αντίθεση με ότι έκανε η σημερινή πολιτική ηγεσία.

Υπό αυτές τις σκέψεις, θα ήθελα και πάλι να ευχαριστήσω την «**Ενωση για την Προάσπιση των Κοινωνικών Δικαιωμάτων**», για την πρόσκληση και για το

φιλόξενο βήμα που μας παρείχε, ώστε να μεταφέρω τις σκέψεις και τις ανησυχίες, του συνόλου των συναδέλφων μου, εργαζομένων στον ΕΦΚΑ, θυμίζοντάς σας, ότι είμαστε χωρίς Διοικητή, από τα μέσα Μαρτίου...εάν αυτό σας λέει κάτι στην υπεύθυνη πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εργασίας !

Ευχαριστώ πολύ